

IDŹ DO

PRZYKŁADOWY ROZDZIAŁ

SPIS TREŚCI

KATALOG KSIĄŻEK

KATALOG ONLINE

ZAMÓW DRUKOWANY KATALOG

TWÓJ KOSZYK

DODAJ DO KOSZYKA

CENNIK I INFORMACJE

ZAMÓW INFORMACJE
O NOWOŚCIACH

ZAMÓW CENNIK

CZYTELNIA

FRAGMENTY KSIĄŻEK ONLINE

Visual Basic. Wzorce projektowe

Autorzy: James W. Cooper

Tłumaczenie: Jaromir Senczyk

Tytuł oryginału: [Visual Basic. Design Patterns. VB 6.0
and VB.NET](#)

ISBN: 83-7197-710-7

Liczba stron: 440

Ta książka jest praktycznym podręcznikiem tworzenia programów w języku Visual Basic (w wersji 6 oraz .NET) wykorzystujących wzorce projektowe. Może służyć także jako krótkie wprowadzenie do programowania w nowej wersji .NET języka Visual Basic. Wzorce projektowe omówiono w niej w szeregu krótkich rozdziałów, z których każdy przedstawia jeden wzorec i ilustruje jego wykorzystanie za pomocą jednego lub więcej kompletnych i działających programów z okienkowym interfejsem użytkownika. Każdy rozdział zawiera też diagramy UML ilustrujące powiązania pomiędzy klasami występującymi w implementacji wzorca.

Dzięki niniejszej książce czytelnik dowie się, że wzorce projektowe stanowią powszechnie stosowany sposób organizacji obiektów w programach w celu ich uproszczenia i ułatwienia późniejszych modyfikacji. Wzorce projektowe wprowadzają także zasób nowych pojęć, dzięki któremu łatwiej można opisać konstrukcje tworzonych programów.

Programiści w trakcie zapoznawania się z tematyką wzorców projektowych doznają zwykle momentu olśnienia odkrywając potęgę poznawanego wzorca. Moment ten oznacza, że właśnie uświadomili sobie, w jaki sposób mogą wykorzystać dany wzorec w swojej pracy.

Spis treści

Przedmowa	13
Część I Programowanie obiektowe w języku Visual Basic	15
Rozdział 1. Czym są wzorce projektowe?	17
Definicja wzorców projektowych	18
Proces uczenia się	20
Studiowanie wzorców projektowych	21
Uwagi na temat podejścia obiektowego.....	21
Wzorce projektowe w Visual Basicu	22
Jak zorganizowana jest ta książka?	22
Rozdział 2. Diagramy UML	23
Dziedziczenie	24
Interfejsy	25
Kompozycja	26
Adnotacje	27
Diagramy UML — program WithClass.....	27
Pliki projektów Visual Basica.....	28
Rozdział 3. Klasy i obiekty w Visual Basicu	29
Prosty program konwersji temperatur.....	29
Tworzenie klasy Temperature	30
Konwersja na stopnie Kelvina	32
Przesunięcie decyzji do klasy Temperature	32
Zastosowanie klas do konwersji wartości i formatu	34
Obsługa niedozwolonych wartości	36
Klasa String Tokenizer.....	36
Klasy i obiekty	38
Zawieranie klas	40
Inicjalizacja klasy.....	40
Klasy i metody typu Property	41
Kolejny przykład interfejsu klasy — woltomierz	43
Klasa vbFile	43
Styl programowania w Visual Basicu.....	45
Podsumowanie	46
Rozdział 4. Programowanie obiektowe	47
Tworzenie obiektów w Visual Basicu	48
Tworzenie instancji obiektów	49
Program do pomiaru odległości	49
Metody wewnątrz obiektów	50
Zmienne	50

	Przekazywanie parametrów przez referencję i przez wartość.....	51
	Żargon obiektowy	51
Rozdział 5.	Tworzenie kontrolki w Visual Basicu.....	53
	Podświetlone pole tekstowe	53
	Zmiana wymiarów kontrolki.....	55
	Testowanie kontrolki HiText	55
	Właściwości i metody kontrolki	56
	Kompilacja	57
	Podsumowanie	57
Rozdział 6.	Dziedziczenie i interfejsy	59
	Interfejsy	59
	Symulator inwestycji.....	60
	Implementacja symulatora	61
	Kiedy użyć interfejsu?	62
	Metody wspólne	65
	Interfejsy ukryte	66
	Podsumowanie	67
Rozdział 7.	Wprowadzenie do języka Visual Basic .NET	69
	Różnice w składni Visual Basic .NET	69
	Ulepszona składnia funkcji	70
	Deklaracje zmiennych i ich zakresy.....	71
	Obiekty w Visual Basic .NET.....	72
	Opcje kompilatora.....	73
	Zmienne numeryczne w Visual Basic .NET.....	74
	Właściwości w języku Visual Basic wersja 6 i VB.NET	74
	Skrócona notacja operacji przypisania	75
	Języki prekompilowane i zarządzanie pamięcią	76
	Klasy w Visual Basic .NET	76
	Tworzenie aplikacji w środowisku Visual Basic .NET	78
	Najprostszy program okienkowy w Visual Basic .NET	79
	Zastosowanie dziedziczenia	81
	Konstruktory	82
	Programowanie grafiki w Visual Basic .NET.....	84
	Podpowiedzi i kursory	85
	Przeciążanie metod	85
	Dziedziczenie w języku Visual Basic .NET.....	86
	Przestrzenie nazw.....	87
	Klasa Square.....	88
	Dostęp do składowych klasy	89
	Zastępowanie metod w klasach pochodnych	89
	Przeciążanie i przesłanianie	90
	Zastępowanie kontrolki	92
	Interfejsy	93
	Podsumowanie	94
Rozdział 8.	Tablice, pliki oraz wyjątki w Visual Basic .NET	95
	Tablice.....	95
	Kolekcje	97
	Klasa ArrayList	97
	Tablice z kodowaniem mieszającym	98
	Klasa SortedList	98
	Wyjątki	98
	Obsługa wielu wyjątków	99

Wywoływanie wyjątków.....	100
Operacje na plikach.....	100
Klasa File	101
Odczyt danych z pliku tekstowego	102
Zapis danych w pliku tekstowym.....	102
Wyjątki a operacje na plikach.....	102
Sprawdzanie osiągnięcia końca pliku	103
Klasa FileInfo.....	103
Klasa vbFile	104
Część II	
Wzorce konstrukcyjne	107
Rozdział 9. Wzorec Simple Factory.....	109
Sposób działania wzorca Simple Factory	109
Przykładowy program	110
Klasy pochodne.....	110
Klasa Simple Factory	111
Użycie fabryki	112
Implementacja fabryki w Visual Basic .NET	113
Fabryki w obliczeniach matematycznych.....	114
Zagadnienia do przemyślenia.....	115
Rozdział 10. Wzorec Factory Method	117
Klasa Swimmer	120
Klasa Events i jej klasy pochodne.....	120
Rozstawienie bezpośrednie.....	122
Rozstawienie okalające.....	123
Program rozstawiający	124
Jeszcze jedno zastosowanie fabryki	124
Program rozstawiający w Visual Basic .NET	125
Kiedy należy używać wzorca Factory Method?	127
Zagadnienia do przemyślenia.....	128
Rozdział 11. Wzorec Abstract Factory	129
Abstract Factory i projektowanie ogrodów	129
Interfejs użytkownika programu Gardener	131
Abstract Factory w Visual Basic .NET	133
PictureBox.....	135
Obsługa zdarzeń wyboru.....	135
Rozbudowa programu o kolejne klasy.....	137
Konsekwencje stosowania wzorca Abstract Factory	137
Zagadnienia do przemyślenia.....	137
Rozdział 12. Wzorec Singleton	139
Wzorec Singleton i metody statyczne	139
Obsługa błędów.....	141
Globalny punkt dostępu	141
Kontrolka MSComm i wzorec Singleton	142
Porty dostępne w systemie	143
Wzorec Singleton w Visual Basic .NET	144
Zastosowanie konstruktora o dostępie prywatnym	145
Obsługa błędów.....	145
Program SpoolDemo.....	146
Globalny punkt dostępu	148
Inne konsekwencje wzorca Singleton	148
Zagadnienia do przemyślenia.....	148

Rozdział 13. Wzorec Builder.....	149
Program do śledzenia inwestycji.....	150
Zastosowanie wzorca Builder	151
Budowniczy okna listy wyboru.....	153
Budowniczy okna pól wyboru	154
Implementacja wzorca Builder w Visual Basic .NET	155
Klasa StockFactory	156
Klasa CheckChoice	157
Klasa ListboxChoice	158
Kolekcje obiektów klasy Items	159
Ostateczna wersja programu	160
Konsekwencje zastosowania wzorca Builder	160
Zagadnienia do przemyślenia.....	162
Rozdział 14. Wzorec Prototype	163
Klonowanie obiektów w Visual Basicu wersja 6.....	164
Zastosowanie prototypu	164
Zastosowanie wzorca Prototype.....	167
Dodatkowe metody w klasach pochodnych.....	168
Różne klasy o wspólnym interfejsie	169
Menedżer prototypów	171
Wzorec Prototype w Visual Basic .NET	172
Konsekwencje stosowania wzorca Prototype	175
Zagadnienia do przemyślenia.....	176
Podsumowanie wzorców konstrukcyjnych	176
Część III Wzorce strukturalne	177
Rozdział 15. Wzorec Adapter	179
Przenoszenie danych pomiędzy listami	179
Zastosowanie MSFlexGrid	180
Wykorzystanie TreeView	183
Adapter obiektów	183
Adaptory w Visual Basic .NET	184
Adapter kontrolki TreeView w VisualBasic.NET	186
Zastosowanie DataGrid.....	187
Adapter klas	188
Adaptory podwójne	189
Adaptory obiektów i adaptory klas w Visual Basic .NET.....	190
Adaptory dynamiczne	190
Adaptory w języku Visual Basic	190
Zagadnienia do przemyślenia.....	190
Rozdział 16. Wzorec Bridge	191
Klasy visList	194
Diagram klas	194
Rozbudowa mostu	195
Kontrolki ActiveX jako mosty	196
Wzorec Bridge w Visual Basic .NET.....	198
Klasa ProductList	198
Klasa ProductTable	199
Wczytywanie danych	200
Zamiana stron mostu.....	201
Konsekwencje stosowania wzorca Bridge.....	202
Zagadnienia do przemyślenia.....	202

Rozdział 17. Wzorzec Composite	203
Implementacja kompozytu	204
Obliczanie wynagrodzeń	204
Klasa Employee	205
Klasa Subords	207
Klasa Boss.....	208
Tworzymy drzewo pracowników.....	209
Awans pracownika.....	211
Listy dwukierunkowe.....	212
Konsekwencje stosowania wzorca Composite	213
Uproszczony wzorzec Composite.....	213
Kompozyty w języku Visual Basic	214
Wzorzec Composite w Visual Basic .NET	214
Wyliczenie.....	215
Konstruktory klasy Boss	216
Inne zagadnienia implementacji wzorca	217
Zagadnienia do przemyślenia.....	217
Rozdział 18. Wzorzec Decorator	219
Dekorator CoolButton.....	219
Zastosowanie dekoratora.....	222
Kontrolki ActiveX jako dekoratory	225
Dekorator w Visual Basic .NET	225
Dekoratory niewizualne	227
Dekoratory, adaptery i kompozyty.....	228
Konsekwencje stosowania wzorca Decorator.....	228
Zagadnienia do przemyślenia.....	228
Rozdział 19. Wzorzec Facade	229
Czym jest baza danych?.....	229
Uzyskiwanie informacji z bazy danych	231
Systemy baz danych.....	231
ODBC.....	232
Połączenia do baz danych w języku Visual Basic	232
Struktura dostępu do bazy danych	232
Klasa DBase.....	233
Budujemy fasadę.....	235
Klasa Stores.....	237
Tworzymy tabele Stores oraz Foods.....	239
Tabela Price.....	239
Zapytanie o cenę	241
Podsumowanie wzorca Facade	242
Wykorzystanie interfejsu ADO w języku Visual Basic.....	243
Połączenia ADO.....	243
Przeszukiwanie i dodawanie rekordów	244
Wykorzystanie rozszerzeń interfejsu ADO.....	244
Klasa DBase wykorzystująca ADO	245
Dostęp do baz danych w Visual Basic .NET.....	248
Wykorzystanie ADO.NET	249
Połączenie do bazy danych	249
Odczyt danych z bazy	249
Wykonanie zapytania	250
Usuwanie danych z tabeli.....	250
Dodawanie rekordów do tabeli za pomocą ADO.NET.....	251
Fasada ADO w Visual Basic .NET	252
Klasa DBTable	253

	Klasy Stores i Foods	254
	Klasa Prices.....	256
	Załadowanie danych do bazy.....	257
	Końcowa postać programu.....	259
	W jaki sposób działa fasada?	260
	Konsekwencje stosowania wzorca Facade	260
	Zagadnienia do przemyślenia.....	260
Rozdział 20.	Wzorzec Flyweight.....	261
	Omówienie	262
	Przykład zastosowania wzorca Flyweight.....	262
	Diagram klas	265
	Wybór folderu	265
	Implementacja wzorca Flyweight w języku Visual Basic .NET.....	267
	Zastosowanie wzorca Flyweight w języku Visual Basic	270
	Obiekty współdzielone.....	271
	Obiekty kopiowane podczas zapisu	271
	Zagadnienia do przemyślenia.....	271
Rozdział 21.	Wzorzec Proxy.....	273
	Przykładowy program	274
	Implementacja wzorca Proxy w języku Visual Basic .NET	275
	Wzorzec Proxy w języku Visual Basic	277
	Kopiowanie podczas zapisu	277
	Porównanie z innymi wzorcami.....	278
	Zagadnienia do przemyślenia.....	278
	Podsumowanie wzorców strukturalnych.....	278
Część IV	Wzorce czynnościowe.....	279
Rozdział 22.	Wzorzec Chain of Responsibility.....	281
	Zastosowania wzorca	282
	Przykładowy program	282
	Listy	285
	Implementacja systemu pomocy.....	287
	Obsługa polecenia pomocy	289
	Łącuch czy drzewo?.....	290
	Wzorzec Chain of Responsibility w Visual Basic .NET	291
	Rodzaje obsługiwanych żądań	293
	Zastosowanie wzorca w języku Visual Basic	293
	Konsekwencje stosowania wzorca Chain of Responsibility	294
	Zagadnienia do przemyślenia.....	294
Rozdział 23.	Wzorzec Command	295
	Motywacja.....	295
	Polecenie jako obiekt	296
	Konstrukcja obiektów Command.....	297
	Tablice poleceń	298
	Konsekwencje stosowania wzorca Command	301
	Implementacja funkcji Undo.....	301
	Wzorzec Command w Visual Basic .NET.....	305
	Interfejs CommandHolder.....	307
	Implementacja funkcji Undo w Visual Basic .NET	310
	Wzorzec Command w języku Visual Basic	312
	Zagadnienia do przemyślenia.....	312

Rozdział 24. Wzorzec Interpreter	313
Motywacja.....	313
Zastosowania.....	313
Przykład prostego raportu	314
Interpreter języka	315
Obiekty używane podczas parsowania	316
Redukcja tokenów do operacji.....	319
Implementacja wzorca Interpreter.....	320
Drzewo składni.....	321
Implementacja wzorca Interpreter w Visual Basicu wersja 6.....	324
Obiekty używane podczas parsowania	326
Konsekwencje stosowania wzorca Interpreter	327
Zagadnienia do przemyślenia.....	328
Rozdział 25. Wzorzec Iterator.....	329
Motywacja.....	329
Przykład iteratora w Visual Basicu wersja 6	330
Pobranie iteratora	331
Iteratory filtrujące	332
Wyliczenie filtrowane	332
Iteratory w Visual Basic .NET	333
Konsekwencje stosowania wzorca Iterator.....	335
Rozdział 26. Wzorzec Mediator.....	337
Przykładowy system	337
Interakcje pomiędzy elementami interfejsu	338
Przykładowy program	339
Inicjalizacja systemu	342
Mediatory i obiekty poleceń	342
Wzorzec Mediator w języku Visual Basic .NET	342
Inicjalizacja	344
Obsługa zdarzeń dla nowych kontrolerek	345
Konsekwencje stosowania wzorca Mediator	346
Mediator z pojedynczym interfejsem.....	347
Kwestie implementacji.....	347
Rozdział 27. Wzorzec Memento.....	349
Motywacja.....	349
Implementacja.....	350
Przykładowy program	350
Ostrzeżenie.....	356
Obiekty poleceń interfejsu użytkownika	356
Obsługa pozostałych zdarzeń.....	357
Implementacja wzorca Memento w języku Visual Basic .NET	358
Konsekwencje stosowania wzorca Memento	360
Zagadnienia do przemyślenia.....	360
Rozdział 28. Wzorzec Observer.....	361
Obserwacja zmian kolorów.....	362
Implementacja wzorca Observer w języku Visual Basic .NET	364
Inne rodzaje komunikatów.....	366
Konsekwencje stosowania wzorca Observer	366
Zagadnienia do przemyślenia.....	367

Rozdział 29. Wzorec State	369
Przykładowy program	369
Przełączanie stanów	373
Interakcja pomiędzy klasami Mediator i StateManager.....	374
Klasa FillState	377
Lista wycofań operacji	378
Wypełnianie okręgów w Visual Basicu wersja 6.....	380
Implementacja wzorca Pattern w języku Visual Basic .NET	381
Mediator — klasa wszechwiedząca?	385
Konsekwencje stosowania wzorca State	386
Przejścia pomiędzy stanami	386
Zagadnienia do przemyślenia.....	386
Rozdział 30. Wzorec Strategy	387
Motywacja.....	387
Przykładowy program	388
Kontekst	389
Polecenia programu.....	390
Strategie dla wykresu liniowego i wykresu słupkowego	390
Tworzenie wykresów w języku Visual Basic	391
Implementacja wzorca Strategy w języku Visual Basic .NET	392
Konsekwencje stosowania wzorca Strategy	396
Rozdział 31. Wzorec Template Method.....	397
Motywacja.....	397
Rodzaje metod w klasie bazowej	398
Przykładowy program	399
Klasa StdTriangle.....	400
Klasa IsoscelesTriangle.....	401
Program rysujący trójkąty.....	402
Szablony i wywołania zwrotne	403
Konsekwencje stosowania wzorca Template Method	404
Rozdział 32. Wzorec Visitor	405
Motywacja.....	405
Zastosowania wzorca Visitor	406
Przykładowy program	407
Wizytowanie obiektów jednej klasy	408
Wizytowanie obiektów wielu klas	409
Kierownicy są także pracownikami!	410
Uniwersalność wizytatora	411
Podwójne wywołania	412
Po co to wszystko?	412
Wizytowanie serii obiektów.....	413
Implementacja wzorca Visitor w Visual Basicu wersja 6.....	413
Konsekwencje stosowania wzorca Visitor	416
Zagadnienia do przemyślenia.....	416

Dodatki	417
Dodatek A Przykłady na serwerze FTP	419
Bibliografia.....	423
Skorowidz.....	425

Rozdział 28.

Wzorzec Observer

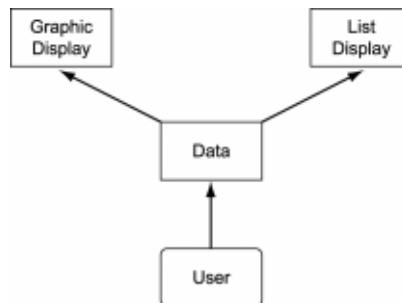
W tym rozdziale przedstawimy, w jaki sposób zastosować wzorzec *Observer* do prezentacji tych samych danych jednocześnie w kilku różnych formach. Jest to częste wymaganie w programach pisanych dla systemów posiadających okienkowy interfejs użytkownika. Na przykład program umożliwiający analizę cen akcji może prezentować dane za pomocą wykresu, tabeli i listy. Każda zmiana cen akcji powinna automatycznie spowodować odpowiednią zmianę we wszystkich formach prezentacji.

Do takiego sposobu działania przyzwyczyli nas popularne programy, jak na przykład arkusz kalkulacyjny *Excel*. Z drugiej strony system Windows nie zawiera żadnego wsparcia umożliwiającego jego łatwą implementację. Gdyby nawet tak było, to i tak programowanie z wykorzystaniem API systemu Windows w języku C jest dość skomplikowane. Tymczasem w programach pisanych w języku Visual Basic możemy osiągnąć pożądany efekt stosując wzorzec *Observer*.

Wzorzec *Observer* zakłada, że osobne obiekty reprezentują dane programu, a osobne zajmują się ich prezentacją, oraz że te drugie *obserwują* zmiany zachodzące w danych. Sytuację tę ilustruje schemat przedstawiony na rysunku 28.1.

Rysunek 28.1.

Prezentacja danych za pomocą listy oraz w postaci graficznej

Implementując wzorzec *Observer*, dane określamy zwykle jako *podmiot* (ang. *Subject*), a każdą z form jego prezentacji mianem *obserwatora* (ang. *Observer*). Każdy z *obserwatorów* zgłasza *podmiotowi* zainteresowanie jego danymi poprzez wywołanie metody *podmiotu*. Każdy z *obserwatorów* musi też posiadać znany *podmiotowi* interfejs, którego metody *podmiot* wywołuje, gdy znajdzie zmianę w jego danych. Oba te interfejsy możemy zdefiniować na przykład jak poniżej.

```

'Interfejs Observer
Public Sub sendNotify(msg As String)
End Sub
'-----
'Interface Subject
Public Sub registerInterest(obs As Observer)
End Sub

```

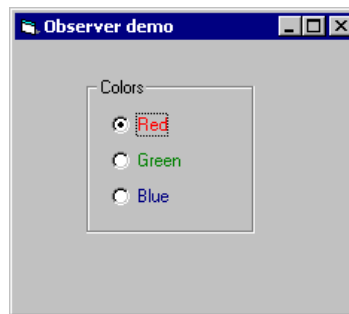
Korzyścią płynącą ze zdefiniowania tych interfejsów jest to, że mogą je łatwo implementować praktycznie dowolne klasy bez względu na ich rzeczywistą funkcjonalność.

Obserwacja zmian kolorów

Napiszmy zatem prosty program ilustrujący wykorzystanie opisanej koncepcji. Jego interfejs użytkownika zawierać będzie trzy przyciski wyboru, jak przedstawiono to na rysunku 28.2.

Rysunek 28.2.

*Program
umożliwiający
zmianę „danych”
o kolorach*

Klasa okna programu będzie implementować interfejs Subject. Oznacza to, że musi udostępnić metodę umożliwiającą obserwatorom zgłoszenie zainteresowania przechowywanymi przez nią danymi. Metoda registerInterest będzie umieszczać kolejnego obserwatora w kolekcji.

```

Private Sub Subject_registerInterest(obs As Observer)
    observers.Add obs
End Sub

```

W programie utworzymy dwa obiekty reprezentujące obserwatorów. Jeden będzie pokazywał wybrany kolor i jego nazwę, a drugi doda kolor do listy.

```

Private Sub Form_Load()
    Set observers = New Collection
    'Utwórz obserwatora listy
    Dim lso As New lObserver
    lso.init Me
    lso.Show
    Dim cfr As New ColorForm
    cfr.init Me
    cfr.Show
End Sub

```

Tworząc okno `ColorWindow` zgłosimy jego zainteresowanie danymi głównego okna programu.

```
'Klasa ColorFrame
Implements Observer
Public Sub init(s As Subject)
    s.registerInterest Me
End Sub

Private Sub Observer_sendNotify(msg As String)
    Pic.Cls
    Select Case LCase(msg)
        Case "red"
            Pic.BackColor = vbRed
        Case "green"
            Pic.BackColor = vbGreen
        Case "blue"
            Pic.BackColor = vbBlue
    End Select
    Pic.PSet (300, 600)
    Pic.Print msg
End Sub
```

Okno prezentujące listę wybranych dotąd kolorów będzie także pełnił rolę obserwatora. Reprezentująca je klasa pokazana jest poniżej.

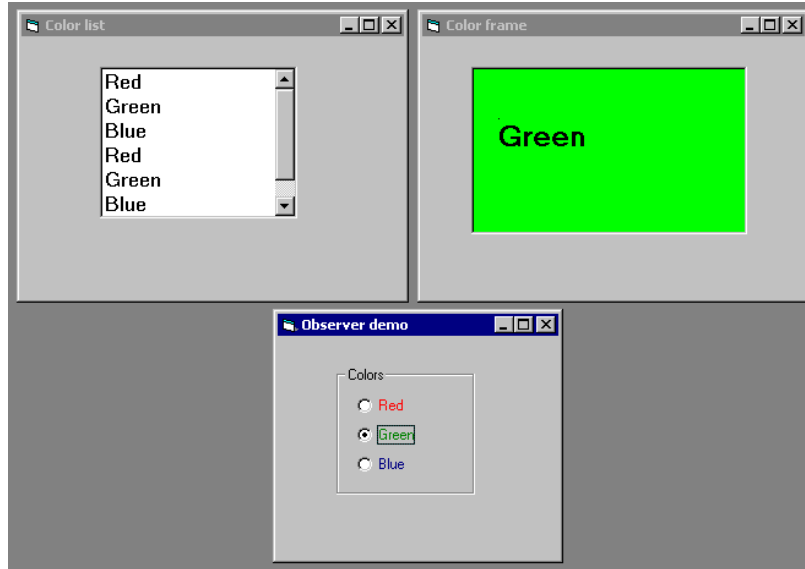
```
'Klasa ListObserver
Implements Observer
Public Sub init(s As Subject)
    s.registerInterest Me
End Sub
'-----
Private Sub Observer_sendNotify(msg As String)
    'Umieść nazwy kolorów na liście
    lsColors.AddItem msg
End Sub
```

Wybór jednego z kolorów za pomocą przycisku w głównym oknie programu spowoduje wywołanie metody `sendNotify` dla każdego zarejestrowanego obserwatora.

```
Private Sub btColor_Click(Index As Integer)
    Dim i As Integer
    Dim msg As String
    Dim obs As Observer
    msg = btColor(Index).Caption 'Pobierz etykietę przycisku
    'Wyślij ją wszystkim obserwatorom
    For i = 1 To observers.Count
        Set obs = observers(i)
        obs.sendNotify msg
    Next i
End Sub
```

W przypadku okna `ColorForm` spowoduje to zmianę koloru wypełniającego obszar kontrolki typu `PictureBox`, a okno `ListForm` doda nazwę wybranego koloru do swojej listy. Działanie programu pokazano na rysunku 28.3.

Rysunek 28.3.
Wybór koloru
w głównym oknie
programu
prezentowany
jednocześnie
w formie
graficznej
i na liście. Efekt
zastosowania
wzorca Observer

Implementacja wzorca Observer w języku Visual Basic .NET

Podobnie jak w poprzedniej wersji programu, zdefiniujemy najpierw oba interfejsy wzorca *Observer*.

```
Public Interface Observer
    Sub sendNotify(ByVal msg As String)
End Interface
'-----
Public Interface Subject
    Sub registerInterest(ByVal obs As observer)
End Interface
```

Główne okno programu również będzie zawierać trzy przyciski wyboru i reprezentować podmiot zawiadamiający obserwatorów o zmianach. Aby uprościć program, wszystkie trzy przyciski otrzymają wspólną metodę obsługi zdarzeń.

```
Dim evh As EventHandler = New EventHandler(AddressOf radioHandler)
AddHandler opRed.Click, evh
AddHandler opBlue.Click, evh
AddHandler opGreen.Click, evh
```

Metoda ta przesyła obserwatorom łańcuch znaków opisujący wybrany przycisk.

```
Protected Sub RadioHandler(ByVal sender As Object, ByVal e As EventArgs)
    Dim i As Integer
    Dim rbut As RadioButton = CType(sender, RadioButton)
    For i = 0 To observers.Count - 1
```

```

    Dim obs As Observer = CType(observers(i), observer)
    obs.sendNotify(rbut.Text)
Next i
End Sub

```

Klasa reprezentująca obserwatora dodającego nazwę koloru do listy jest praktycznie taka sama jak w poprzedniej wersji programu.

```

Public Class listObs
    Inherits System.Windows.Forms.Form
    Implements Observer
    Public Sub New(ByVal subj As Subject)
        MyBase.New()
        listObs = Me
        InitializeComponent()
        subj.registerInterest(Me)
    End Sub
    '-----
    Public Sub sendNotify(ByVal msg As System.String) Implements Observer.sendNotify
        colors.Items.Add(msg)
    End Sub
End Class

```

Natomiast klasa reprezentująca obserwatora wypełniającego swoje okno kolorem będzie nieco inna. Tekst prezentujący nazwę wybranego koloru pokażemy bezpośrednio w kodzie metody obsługi zdarzenia odrysowania, kolor tła zmienimy w kodzie metody sendNotify.

```

Public Class ColForm
    Inherits System.Windows.Forms.Form
    Implements Observer
    Private colname As String
    Dim fnt As Font
    Dim bBrush As SolidBrush
    '-----
    Public Sub New(ByVal subj As Subject)
        MyBase.New()
        subj.registerInterest(Me)
        ColFrame = Me
        InitializeComponent()
        fnt = New Font("arial", 18, Drawing.FontStyle.Bold)
        bbrush = New SolidBrush(Color.Black)
        AddHandler pic.Paint, New PaintEventHandler(AddressOf painthandler)
    End Sub
    '-----
    Public Sub sendNotify(ByVal msg As System.String) _
        Implements VNetObserver.Observer.sendNotify
        colname = msg
        Select Case msg.ToLower
            Case "red"
                pic.BackColor = color.Red
            Case "blue"
                pic.BackColor = color.Blue
            Case "green"
                pic.BackColor = color.Green
        End Select
    End Sub
    '-----

```

```

Private Sub paintHandler(ByVal sender As Object, ByVal e As PaintEventArgs)
    Dim g As Graphics = e.Graphics
    g.DrawString(colname, fnt, bbrush, 20, 40)
End Sub
End Class

```

Inne rodzaje komunikatów

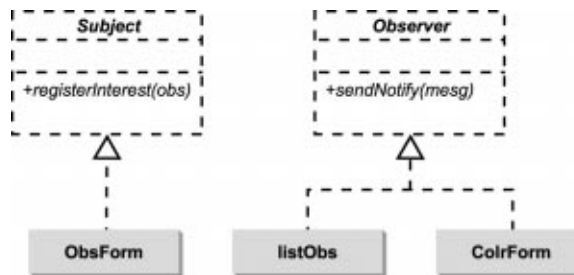
Zastanówmy się teraz, jakie rodzaje komunikatów może wysłać podmiot do obserwatorów? W naszym przykładowym programie rolę komunikatu spełniała etykieta przycisku zawierająca nazwę koloru. Nie zawsze jednak obserwator będzie oczekiwał komunikatu w postaci łańcucha znaków. Łatwo też zauważyć, że w naszym przykładzie dokonujemy dla komunikatu dwu prostych konwersji danych:

1. Pobieramy etykietę przycisku i wysyłamy ją jako ciąg znaków do obserwatora.
2. Obserwator `ColorFrame` zamienia ciąg znaków na odpowiedni kolor.

W bardziej złożonych programach obserwatorzy mogą wymagać różnych, często złożonych komunikatów. Każdy z nich może dokonywać wtedy niezbędnej konwersji, ale w tym celu lepiej będzie zastosować wzorec *Adapter*.

Innym problemem związanym z zastosowaniem wzorca *Observer* będzie obserwacja podmiotu, którego dane mogą zmieniać się w różny sposób. Na przykład pozycje listy mogą być dodawane lub usuwane, ale mogą być też modyfikowane. W takim przypadku musimy wysłać do obserwatorów różne rodzaje komunikatów. Można też wysłać nadal jeden rodzaj komunikatu, a w odpowiedzi obserwator zapyta o charakter zaistniałych zmian.

Rysunek 28.4.
Klasy implementujące interfejsy obserwatora i podmiotu w przykładowym programie wykorzystującym wzorec *Observer*

Konsekwencje stosowania wzorca Observer

Wzorec *Observer* wprowadza abstrakcyjne powiązania z podmiotem. Podmiot nie zna szczegółów działania żadnego z obserwatorów. Może więc się okazać, że wobec wystąpienia szeregu przyrostowych zmian danych podmiotu zostanie wysłana do obserwatora

seria powtarzających się komunikatów, których obsługa wiązać się będzie ze zbyt dużym kosztem. Rozwiązaniem problemu będzie oczywiście wprowadzenie pewnej dodatkowej logiki, tak by informacje o zmianach nie były wysyłane zbyt wcześnie lub zbyt często.

Inny problem występuje w przypadku, gdy zmiana danych podmiotu dokonywana jest przez pewne części kodu lub systemu zwane dalej klientami. Pojawia się wtedy pytanie, kto powinien inicjować wysłanie komunikatu o zmianach. Jeśli odpowiedzialny będzie za to, jak dotychczas, sam podmiot, to w przypadku wykonywania zmian przez kilku klientów znowu mogą pojawić się serie komunikatów o nieznacznych w istocie zmianach. Można ich uniknąć, jeśli to klient będzie informował podmiot, że należy wysłać komunikat. Jeśli jednak któryś z klientów „zapomni” o poinformowaniu podmiotu, to program nie będzie już działał zgodnie z oczekiwaniami.

Stosując wzorzec *Observer* można także zdefiniować kilka rodzajów komunikatów. W tym celu interfejs obserwatora może definiować kilka różnych metod powiadomienia. Dzięki temu w pewnych sytuacjach obserwator będzie mógł ignorować niektóre z nich.

Zagadnienia do przemyślenia

Wersja przykładowego programu, którą napisaliśmy korzystając z wersji 6 języka Visual Basic różni się w działaniu od wersji napisanej w Visual Basic .NET tym, że zamknięcie któregokolwiek z okien obserwatorów nie powoduje zamknięcia pozostałych okien i zakończenia pracy programu. W jaki sposób można zastosować dodatkowego obserwatora, aby uzyskać efekt w postaci zakończenia programu?